Ročník VII. V Budapešti, 20. januára, 1900. Číslo 3.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 « — «
Na štvrť roka ... 1 « 20 «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novín, ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Král'ovňa sv. Ruzenca.

Všade dobre, doma najhoršie.

Dôstojný Pane Redaktor! Požiadaný som Vám v známosť uviesť, že «Kesťan» až na jedno číslo zanikne do Igló-Nagy Hnicu prichodiť. Príčina je tá, že naší ľudia tak hromadne odišli do Ameriky, že ženské aj hroby kopajú a mrtvých na cintorín odnášajú, atď. Podpis: Neitus Vollay, učiteľ.

Keby sme aspoň jedneho takého týždňa sa dožili v ktorom by sme o našom Horňo-Uhorsku aj niečo veselšieho zvestovať mohli! Ale už to tuším nikdy nebude. Pochodíme tak jako Haličania! Haličského Poliaka máš po celom svete, lebo ho židia vytisli z domoviny. A Slováci tiež môžu si už ruky podať s Poliakmi, lebo aj oni už prinútení súc po svete sa túlať; právom uplným môžu hovoriť: všade dobre, doma najhoršie.

Ako s dopisov nám prichodiacich vidíme, máme naších najlepších predplatiteľov v cudzozemsku: v Nemecku, vo Švajci, v Belgicku, v Amerike, v Rusku, v Asii, v Afrike atď., a všetcí keď píšu spomínajú len tie biedy, ktoré doma snášať a tie násilia s neľudskosti ktoré pretrpeť museli, a predsa z každého jejich riadku vyčítaš lásku ľútostivú domoviny.

Čo je teda predsa príčinou toho všeobecného vandrovania ľudu nášho? Bieda! A zkadiaľ táto? To sa opýtajte krčmárov židovských. Tí to musia dobre znať, lebo veď sú očitými svedkami vo svojích hnusných krčmách ako ten náš ináč dobrý ľud prichádza tam o všetko!

Nech nikto nehovorí že ľud je prinútený hľadať si chlebík vo svete, nenie to docela pravda! Ale pravda je len toto, že zakiaľ si doma, a vládneš tým majetkom teda hráš si pána, o hospodárstvo málo sa staráš, a pracovať pracuješ viac len z obyčaje. Keď ale raz uderilo sa na buben, keď už každý vie jako stojíš, odídeš do sveta s holými dlaňami, vtedy až v tom cudzom svete až tam osamotelého ženie ťa núdza k vytrvanlivej, ťažkej práce, a hlavne ale ku šanobe a chránenia sa krčiem.

Nuž preto potom taký odvážený vysťahovalec vie si oceniť groše, vie zdravie, ten porozumie iste slovám jeho kriesiteľov, ten musí čítať noviny aby sa necítil tak samotným v cudzine: slovom taký človek prechádzá cez veľmi ťažké školy, ale sa aj mnoho naučí. Keby naší vysťahovalci boli bývali aj doma tak bedliví, triezví, šanobní a v bratskej láske tak svorní jako sú v cudzine, nuž to by sa pomery za krátky čas značne polepšili, a náš ľud by mohol práve tak dobre a pekne sedeť doma, jako tí zbohatnutí židia, ktorých sme si sami posadili na krky.

Okrem toho sú aj iné príčiny naších bied, a medzi nimi hlavná príčina je zlé, neľudské úradníctvo. Toto v židovskom otroctve zapriahnuté úradníctvo je storáz horšie a človeku odpornejšie nežli všetcí židia dohromady. Že žid nenávidí kresťana a jeho vieru, to sme videli pri voľbách, a porozumieme tomu, veď žid je zato židom. Ale aby naša vlastná krv kresťanská, naší kresťanskí úradníci k vôli židom spolu s nimi nás nemilosrdne nivočili, utláčali a prenasledovali; proti tomu sa človekovi všetky city pobúra, a začíname opovrhnúť takým poriadkom, ktorý je len pre židov.

Máme dôkazov až veľa na to, že kresťan ani zakašlať nesmie, vo všetkom musí boriť sa cez prekážky, keď ale žid by mal dakú žiadosť to hýbe sa ihneď celá uhorská krajina ku službám. Z mnohých príkladov len jeden. V obci Trebaticách (nitr.) zbohatnúl žid a potom odišiel preč. Na to isté miesto zavolali si ľudia jedného kresťana za sklepára. Pán Červienka pýtal licenc a trafiku, lebo to mal aj žid pred ním. Notár napísal prosbu a krásne svedectvo. Čo myslíte prečo nedostal Červienka licenc? Lebo to dali o mesiac neskoršie jednomu privandrovanému židovi! Tak sa stáva všetkým kresťanským sklepárom, mäsiarom a šenkárom. Židovská moc je tak strašná, že si s ňou nevedia rozkázať ani takí bohatí páni jako na pr. jeden gróf Károlyi, ktorý prinútený bol v spoločnosti iných pánov osobitne predniesť žalobu ministrovi na to, že kresťana nechcú pripustiť k ničomu.

A židia sú svojej moci dobre povedomí, a preto sa aj tak chovajú. Robia čo chcú, a my trpíme. Kňazov napádať a biť, Kalváriu zneuctiť, kríž povyhadzovať, posmechy z nás robiť, klamať pri voľbách, aby kresťanská strana nezvíťazila: to všetko máme na dennom poriadku. Že to ale ľud tak bezcitno trpeť vie, s tým zase o sebe dáva nepekné svedectvo. Ani tomu židovi nemôžeš mať za zle, že s ochotnosťou využije tvoju nesmiernu slabosť duchovnú. Keď by ľud nebol tak spálenčený, že by sa vedel židovských

krčiem zriecť a zapovedať, nuž bolo by ale hneď po celej veľmoci židovskej. Ale či to kto dožije? Či smieme mysleť na prebudenie kresťanského ducha u nás? Na to ty ľudu daj odpoveď!

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada autonomických vyslancov. Dňa 30. jan. t. r. odpoludnia o 5. hodine bude vydržiavaná porada autonomických vyslancov v paláci gr. Ferdinanda Zichyho (VIII. Mária u. 28).

Porady a len porady. Keby nerobila liberálna vláda prekážky v otázkách tikajúcich sa vymenovania cirkevných hodnostárov bola by celá samospráva cirkevná čo chvíľa v poriadku. Lenže v tom páde nemohli by mať páni liberáli svojich politických privržencov na biskupských prestoloch.

Zasadnutie snemovne odbývať sa bude vo štvrtok, 18. januára dopoludnia o 10. Na dennom poriadku budú návrhy zákonov o ustálení počtu vojska a rekrútov, jako aj nariadenia ministeriálne vzťahujúce sa tieže na otázky.

Nové rozhodnutie o kvóte? Noviny «N. Wiener Abendblatt» donášajú ten chýr, že v tom páde, jestli že by Reichsrath (rakúska snemovňa) pre roztržky nebol schopný aspoň za jeden mesiac, vtedy tento rozpošlú, a v juniusi vyniesť sa majúce najvyššie rozhodnutie bude sa opierať na predešlé pomery kvotove, totiž pre Uhorsko by bola kvota zase 31·4%.

Horánszky, ministrom vnútra. Aspoň 20-kráť spomínaly aj liberálne noviny vymenovanie Horánszkeho za ministra, ale to vymenovanie nechce sa stať akosi skutočnosťou. Noviny zase píšu, že po vybavení rozpočtového pojednávania na sneme hneď bude aj vymenovanie Horánszkeho nasledovať. Či je v tej veci voľačo, či nie, o tom dnes je ťažko hovoriť, len to je isté, že privrčenci Tiszov budú tomu vymenovaniu prekážky robiť.

Furmánky pri voľbách vyslancov ešte nie sú vo všetkých stoliciach ustálené. Minister vnútra upozorňuje teraz patričné stolice, ktoré tieto furmánky ešte nedoposlaly, aby to hneď učinily, lebo najneskoršie už behom tohoto mesiaca chcejú u ministerstva vnútra, porady držať o konečnom ustálení furmaniek.

Minister financií v najbližšom čase predloží návrh zákona o zrušení poplatku od inserátov, kalendárovho a plakátovho kolku. Poplatok od inserátov prestane sa platiť od dňa 1. júla 1900, kalendárový kolok prestane však dňom 1. januára 1901.

V Rakúsku. Česi každú príležitosť použijú, aby svoje národnie požiadávky hlásať mohli. Tak sa stalo aj keď nový Pražský arcibiskup Lev Skrbensky 13-ho jan. dorazil z Olomúca do Prahy, aby zaujal biskupské kreslo. Na čele mestskej rady mešťanosta Podlipný privítajúc hodnostára medzi iným aj takto mlúvil:

«Žiadúco by bolo, aby neodškriepitelné práva Českej krajiny už raz uznávané boly a ku platnosti prišly tým spôsobom, **že by nový arcibiskup položil korunu na hlavu kráľa českého.**»

Arcibiskup Skrbensky v reči českej a nemeckej odpovedal, a ďakoval za pekné prijatie, sľuboval, že v kruhu svojom spravedlivým bude, ale ani slovom nezmenil sa o vyšudajnej žiadosti Podlipného.

Vojna v júžnej Afrike. O značnejších prípadoch novších niet žiadných zpráv, len o druhej bitke pri Ladysmithe prichádzajú podrobné chýry. Dľa týchto, táto druhá bytka, čo sa týka ztraty, má sa porátať medzi tie najválečnejšie. V každú chvyľu možno očakávať kapituláciu generála White, a Buller ani mysleť nemôže na vyslobodenie sa.

Z Londína oznamuje telegram, že dľa vojanských zpráv padlo v onej bitke štrnásť officierov, ranených je 27, medzi nimi aj syn marquis-ho (toľko ako barón). Z pomedzi mužstva padlo 136, ranených je 244. Osemnástych zase zimnica usmrtila.

O demissii ministra a latere, grófa Emanuela Széchenyiho, sdeľujú, že odstupuje následkom porúchaného zdravia. Ministerpredseda Széll prehováva ho, aby si vzal dlhšie uvoľnenie cieľom zotavenia sa, a za ten čas zastupoval by ho minister bar. Fejérváry.

Vojenský výbor uhorskej delegácie povolil povýšenie officierskych platov. Proti povýšeniu neozval sa nik, ačpráve bude sa požadovať deväť i pol milliona korún viac. Ugron žiadal len kompentenciu snemu pre povoľovanie povýšenia officierskych platov, ale delegácia vyslovila sa za kompentenciu delegácií.

Robotnícka bursa. Jako sme už boli obšírnejšie sdelili, minister obchodu Hegedüs vyzval hlavné mesto a budapeštiansku kupeckú a obchodnú komoru, aby pre územie hlavného mesta založiť sa majúcu robotnícku bursu peňažne podporily, k čomu sám minister so strany štátu venoval 10.000 korún.

Úradný časopis uverejoil prepustenie hlavného župana šarišskej stolice, Štefana Szinney-Mersu z úradu. Tento patril tiež k povestnému «populus Bánfiamus«-u. O jeho nástupcu nieje ešte postárano.

Vymenovanie vojenských duchovných. V zasadnutí uhorskej delegácie tieto dni bola reč i o položení kňazov pri vojsku. Ozvaly sa hlasy proti tomu, že protestantských kňazov pri vojsku vymenuvajú na predostrenie katolíckeho vojenského biskupa a že je pri vojsku protestantských duchovných pomerne tak málo, že nemôžu náležite konať svoje duchovné povinnosti. Delegát barón Jozef Rudnyánszky poukážuc na vážnosť duchovných vo vojsku a ich vyššiu kvalifikáciu, prosil ministra vojny, aby duchovných vymenoval jeho veličenstvo.

Krstnou vodou opláknutý žid.

Nedávno vzal som do ruky výtečný maďarský kalendár «Herkó-Páter» na rok 1900 a tam na stránke 90—91 prečítal som všetkého povšimnutia hodný článoček «Elzsidósodunk» t. j. «požidovštujeme sa.» Každému kresťanovi, ktorý vie maďarský, vrele odporúčam ten článoček pozorne prečítať. Ja so všetkým, čo je v tom článočku o židoch, súhlasím; ale s ukončením jeho na žiaden pád nesúhlasím, súhlasiť nemôžem. Článoček ten končí tymito slovami: Meg kell tehát minden zsidót keresztelni,» t. j. «treba tedy každého žida pokrstiť.» — Pôvodca, pisateľ toho článočku sa mýli, velice mýli, domnieva-li sa, že žid, keď sa dá pokrstiť, prestane byť židom, a že bude maďarom, alebo slovákom, alebo nemcom atď. Nikoli! Žid i pokrstený zostane len židom, jako pokrstený Maďar maďarom, pokrstený Slovák slovákom, pokrstený Nemec nemcom atď. Žid i keď je pokrstený dľa národnosti zostáva len židom, národnosť židovskú krstom neutratí, ba krstom neutratí ani svoju židovskú náturu, prirodzenosť. Vedieť však máme, že málo, veľmi málo je pokrstených židov, lebo veľmi málo ich je, ktorí by so šlächetných pohnútok na kresťanskú vieru obrátili, pokrstiť dali, a ktorí sa i obratia a pokrstiť dajú, činia to najviac pre časný zisk, pre svoj zemský prospech: Karieru, žeňbu, gšeft, rebach atď, Najviacerí židovskí konvertiti sú tak rečeno: «*krstnou vodou opláknutí židia.*» Tento výraz, táto výpoveď zdá sa byť nelaskavá, intolerantná, ale je významná, jako žiadna iná. «*Pokrstený Žid = krstnou vodou opláknutý Žid.*»

Vieme z dogmatiky z našej to kresťansko-katolíckej vierouky, je to článok našej katolíckej viery; že krst neprijíma ten, kto milosti krstu prekážku kladie, t. j. kto nemá opravdový úmysel — intenciu — sa pokrstiť, krst svätý prijať; ale len zovnútornú ceremoniu, obrad krstu dáva na sebe vykonať pre dosiahnutia istého časného zemského cieľa. Na mnohých židoch, ktorí sa dávajú pokrstiť, vylieva sa krstná voda nadarmo bez účinku a olej a chrisma sú na nich tiež zmarené. Toto potvrdzuje tiež i napotomný život takýchto židovských Konvertítov. Oni používajú kresťanské meno k tomu, aby tým lahšie, tým snadnejšie svoje židovské šibalstvá vykonávať mohli. Slovutný katolícky kňaz a spisovateľ dr. Albán Štolz píše: «Žid, ktorý ku kresťanstvu prestupuje a pokrstiť sa dáva, skrze to neprestal byť židom, sú i nehodne pokrstení židia.» Bez milosti Božej, žiaden žid opravdovým kresťanom byť nemôže. Toto ale často sa nestáva, lebo mnohí židovskí konvertiti len pre časný zisk na kresťanstvo prestupujú, Prednesiem tu z historie, z dejepisu príklad.

Vo Španielsku, v tom bývalom Eldorádu (zlatá krajina) židovstva, židia boli nútení španielskými kráľi, keď medzi ľuďom kresťanským žili, aby sa stali kresťanmi. Podobne tak prikázano bolo mahomedánskym Maurom. Príkazy kráľovské znely tak preto, že židia spoločne s Maury ťahali za jeden remeň, až z toho povstali, vypukli veliké búrky medzi nimi a kresťanmi. Židia a Mauri, aby ušli prenasledovania, dávali sa pokrstiť, ale zostávali stále tajnými židami a Mauri tajnými mahomedánmi. Takýto pokrstenci menovali sa «Marani.» Týmto spôsobom zmocnili sa židia a mahomedáni i vysokých hodností v zemi; boli biskupami, prépoštami, opátmi, kanonikami, kňazmi, vodrali sa do všetkých úradov; boli učencami, sudcami a kráľovská rada bola plná pokrstených mahomedánov a židov, ktorým krst v jejich mahomedanismu a judaismu nikterák nevadil. Kresťania upeli pod ťažkým jarmom týchto Maranov; súdne sbory porušovali práva, mnohý zločin a zákernická vražda zostaly bez trestu, poneváč nad sudcami mali moc Marani. Keď konečne zmocnili sa Marani všetkého bohatstva zeme a keď španielskí grandovia = šlächtici — súc manželskými sňatkami s nimi spojení a finačne na nich závislí, ich chránili, vypuklo veliké vzbúrenia ľudu proti Maranom i Grandom a rozšírilo sa po celej zemi; ľud začal byť sám sudcom.

Kruté súdy ľudu (lynče) zúrivosť ľudu, ktorý jal sa vykonávať spravedlivosť zabíjaním, mordovaním, vraždením a vyhlazovaním Maranov, zavdaly hlavne príčinu ku zavedeniu španielskej inquisicie, vyšetrovacieho súdu. (Viď. Dr. Fr. X. Krystufek: Všeobec. cirk. dejep. II. č. 2. str. 393).

Inquisicia zavedená vo Španielsku r. 1480 kráľom Ferdinandom arragonským a kráľovňou Isabelou kastillskou, bola zemským súdnym úradom štátnym, a nikoli súdom cirkevným, za jakú by ju lžiliberální spisovatelia radi vyhlásili.

Nemáme tedy žiadnu príčinu žiadať si, aby u nás židia pokrstení boli, aby sa kresťanmi stali. Leda snáď by sme to chceli, aby i u nás jako nekdy v Španielsku krstnou vodou opláknutí židia boli našími biskupami, prépoštami, abbasami, kanonikami, kňazmi na zkázu a záhubu cirkvi svätej katolíckej; veď i tak máme u nás už dosť kňazov židovského smýšľania à la Roszival, Komlósy, Hock, Csóri Endre et tutti quanti, ktorí so židami a jejich otrokami zednármi, liberálnymi tatármi za jeden remeň ťahajú a to len preto, aby sa ím dostalo, aby mohli cibulo-cesnakové mastné hrnce vylizovať. Pfuj! — Nemáme si čo žiadať, aby sa židia u nás dali pokrstiť a kresťanmi sa stali; teda snáď by sme to chceli, aby sa takíto opláknutí židia i u nás, jako nekdy vo Španielsku do všetkých úradov vodrali, aby boli našími sudcami, aby ešte i kráľovská rada bola plná opláknutých židov, ktorým by zaisťe to opláknutie v jejich judaisme nikterák nevadilo. I tak máme už u nás temer vo všetkých úradoch dosť opláknutých i neopláknutých židov. Nemáme si čo žiadať aby sa naší židia pokrstiť dali a kresťanmi sa stali, leda snáď by sme si to sami žiadali a chceli, aby sme povždy stenali, upeli pod ťažkým jarmom židovským, veď toto jarmo židovské je nám už i dosaváď temer nesnesitelným. Nemáme si čo žiadať, aby sa židia dali pokrstiť a kresťanmi sa stali, leda snáď, aby sme i to žiadali, aby všetkého bohatsva zeme, všetkých majetkov sa zmocnili, veď už i tak prináleží $^1/_3$ celej maďarskej krajiny židom, *

* V Budapešti majú židia $^3/_5$ domov. Právom sa menuje Judapest.

a finančne celá krajina na židoch závisí. Môže sa veru smele reknuť, že celý Maďarország je otrok židovský. Kéžby napokon i u nás nedošlo na takový koniec, jako vo Španielsku, aby sa napokon všetek ľud nevzbúril, a nebol si sám sudcom, a nejal sa sám vykonávať spravodlivosť zabijaním, mordovaním, vražďením a tak ztriasť, zvrhnúť zo svojej šije to ťažké, tyranské nesnestteľné židovsko-zednárské liberálno tatárské jarmo.

Komplet židovstva s islamom — maurami — zničil kresťanskú štátnu vzdelanosť na Východe. Pod Fridrichom II. hrozil zničiť rimské císárstvo. Tento komplot bol teda pre Španielsko pálčivou otázkou; všade kde sa Islam proti kresťanstvu pozdvihnul, všade tam objavil sa i žid, jako jeho záštitnik, jako jeho zbrojnoš.

I pre Austro-Ugriu je komplot židovstva s fraimaureriou a socialnou demokraciou jedna z najpálčivejších otázok; tento komplot je essencialné jádro socialnej otázky; tento komplot je otázkou života, — existencie našej Monarchie. U nás v Austro-Ugrii neni žid záštitníkom, zbrojnošom ale je vodcom — generalissimom — všetkých červenákov t. j. sociálnych demokratov, je najprvším majstrom fraimaurerov, je vodcom, veliteľom všetkých štréberov a obmedzených kotrb medzi liberálnou intelligenciou, a aby tým ľahšie, tým snadnejšie túto svoju vodcovskú, veliteľskú rollu hrať mohol, dá sa — pokrstiť, t. j. dá sa poliať krstnou vodou, je krstnou vodou obliaty, opláknutý žid.

I sami židia pokrsteného žida nepovažujú, nedržia za kresťana, ale len za žida; to vysvitá z toho, že keď židia ku konaniu svojich pobožností, pri ktorých potrebujú najmenej 10 židov, a neni ich desať a nemôžu dostať žida, v takovom páde na vyplnenia toho počtu do svojeho spolku prijímajú i takového krstnou vodou opláknutého žida, nikdy ale kresťana.

Keď raz ku ruskému cárovi Alexandrovi III-mu prišla deputácia židov a prednesla mu, že sa židia v Rusku dajú pokrstiť a tak stanú sa kresťanmi urovnoprávnení, múdry, obozretný cár Alexander III. jakoby im bol do jejich šibalskej židovskej duše nahliadnul a jejich úmysel videl, prečo sa chcú stať kresťanmi, reknul im: Dobre keď sa dáte pokrstiť a stanete sa kresťanmi, ale preto vy s kresťanmi ešte urovnoprávnení nebudete; urovnoprávnení budú len vaší potomci a i to len v piatom pokoleniu. Múdry cár Alexander zaiste dobre vedel, prečo židáci v Rusku chcú sa dať pokrstiť, kresťanmi sa stať; vedel iste, že len preto, aby pod menom kresťana tým snadnejšie mohly svoje židovské raffinerie vykonávať, kresťanov šudiť, klamať, okrádať, ožobračovať, si ich podmaňovať, sotročovať, na zkáze a záhube ruskej ríše tým bezpečnejšie a istejšie pracovať. Múdry cár Alexander dobre vedel, že žid i keď sa dá pokrstiť, zostane len židom, zostane len «krstnou vodou opláknutú žid» a je potom ešte horši a nebezpečnejší, nežli bol predtým kým sa nedal opláknuť.

Tento šľachetný krásny čin, príklad ruského cára Alexandra III. je i pre nás krásnym poučením: že veru ani my kresťania v Maďarországu nemáme si veru čo žiadať, aby sa u nás židia pokrstiť dali, kresťanmi sa stali. Isto iste zostali by oni i potom len židami «krstnou vodou opláknutými židami» a pod maskou kresťanstva vykonávali by na nás kresťanoch tým snadnejšie a smelejšie svoje raffinerie židovské. Veď už emancipácia židov «*je tá najväčšia politická hlúposť 19-ho stoletia*» a opláknutia židov krstnou vodou bola by ešte väčšia hlúposť. *

Nežiadajme si tedy, aby sa u nás v Maďarországu židia krstnou vodou opláknuť dávali; ale riadnej sa vynasnažujme jejich moci, jejich vlivu sa chrániť, zbaviť, zbaviť, snažme sa vymaňovať z nadvlády židovskej a oslobodiť sa s tohoto nebezpečného moru, ktorý nás kresťanov, naše osady, náš celý Maďarország kazí a ničí. Židovstvo je výborne organisovano, to sme poznali i z processu Dreyfusovho. Židia všetcí pracujú, aby ani jeden z ních nebol vydaný rukám spravedlivosti. Preto je to úplne po kresťanský, keď sa i my kresťania organisujeme, keď si my kresťania hájime naše živobytia, našu vieru, naše statky proti moci židovskej, keď sme v tomto antisemíti. K tomuto nás i naša svätá cirkev katolícka vyzíva. Naša katolícka cirkev dala zákony, ktorými zapovedá nám kresťanom so židami obcovať, židom slúžiť, od židov potraviny kupovať atď. a tieto zákony cirkev neodvolala. Budeme-li my kresťania tieto zákony cirkve v oči židom zachovávať, budeme-li všetcí my kresťania židom vyhýbať, budeme-li sa držať slov: «Kde vidíš písano — eles, tam kresťane nelez», tak nikto nás nepremôže, naopak židia pôjdú, odkiaľ prišli.

Ondrej Rojko,
vyslúžilý farár.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: *Ján Straka.*

N. N. 2 kor. 80 hal., Anna Diňa 60 hal., Anna Prużinsky 2 kor., Andrej Knapik 1 kor., zo Solnoka N. N. 4 kor., zo Žalobinej (zempliská st.) Antonia Javorský 4 kor., Štefan Hurtik, Augustin Jakubkovič, Maria Hurtik, Terezia Leskovky, Anna Lesčinsky, Maria Tirmer, Karelina Lesčinsky, Anna Olejar po 1 kor., Michal Regész, N. N., Maria Kulišek, N. N, po 89 hal., Anna Guľaš, Ján Hurtik, Maria Lesčinsky, N. N., po 60 hal., Zuzanna Kačo 50 hal., Ondrej Potomek, Maria Vojtek, Anna Dvorčak, Katerina Dvorčak, Terezia Hudák, Maria Pribiš, Jozef Kormoš, Maria Bziňak, Alojz Vojz, Kristina Martiňak, Dorota Erdeczky po 40 hal., N. N. 4 kor., Michal Majni (vojak) 1 kor. 60 hal., Zuzanna Pribíš 1 kor. 40 hal., Terezia Misenko 30 hal., z Košic Juraj Terko 4 koruny, Maria Kravčik 2 koruny, N. N. 2 korunu, A. Grušnik 1 kor., M. Pekelnicky 1 kor. 40 hal., Michal Bešky 2 kor., Anna Doľak 2 kor., z Vajnor Michal Fekete 1 korunu, N. N. 1 korunu.

* Pred pár rokami stál pred súdom v Paríži žid podvodník, ktorému dokázano bolo, že za peniaze u rozličných náboženských sekt osemkrát pokrstiť sa dal.

BESEDNICA.

Pieseň vianočná.

Ó Bože dobrý, Bože lásko náš!
z Tvojej milosti prišiel Messiaš.
Narodil sa z Márie,
z čistej, krásnej lalie
v Betlehemskej stajni.

Tešia sa vršky, hviezdy, nebesá,
anjelský hlahol slasťou zaplesá:
Sláva, chvála buď Bohu,
že pozdvihnul úbohú
čeľaď smutných bydiel.

Ó, verte, veďte rabské národy,
svitlo slniečko blaha, svobody.
Vzniknul veľký, mocný Pán,
techa biednych, zleva rán,
blesklo bludným svetlo.

Kvapí, spie hajno zbožných pastuchov,
obeť na pleciach, dar pod pazuchou
Klaňajú sa dieťaťu,
spanilému púpäťu,
žertve za hriech ľudstva.

Ó, vítaj, vítaj rozkoš duší tiel,
vítaj ľúbezný, drahý Spasiteľ!
Ožiar čiernu zeme tvrdc,
vstúp do vrúcnych skrýše srdc
milý Jezu Kriste.

Dlhomír Poľský.

Fašiangové myšlienky Janka Chorľavého o vydajoch ľahkomyselných panęniek.

Stavil bych sa, že keď ktorá stará panenka tento môj článok zbadá, že ho ona sebe celý aj dvarázy s chuťou prečíta, lebo každá Eva či mladá či stará je veľmi všetečná, a zvlášte keď sa to o vydaje jedná, na ktorý mnohá chuderka od sveta už zabudnutá tak dlho ale bez výsledku čaká.

Akonáhle devčisko cítí, že by ten čas mala tu mať v ktorom sa možno už mužskému na krky zavesiť alebo vydať, — lebo už aj fašiangy sú tu — ono túto svoju žiadosť a túžbu tajnú rozmanitým spôsobom zvestuje a na javo dá. To je už v jej náture tak zavedené, že veru túto túžbu a žiadosť sa vydať ani jedna v sebe nezatají a neudusí, tým menej sa jej zrekne — mimo tých hrdinských duší, ktoré svoje právo a panenstvo Bohu obetovali.

Lebo však vieš, že ešte aj mačka keď sa chce s kocúrom povyprávať, ona musí najprv mnoho a dlho «miavkať», lež kocúr až z tretej ulice ku tej rozprávke sa dostaví.

Tak je to aj s «Ančou» alebo «Katerinou» alebo aj s panskou kišašonou «Piroškou» v tejto «vydaja» záležitosti. Ony tiež svoju žiadosť vyjavia a aj oznámia patričným mužským: každá svojím spôsobom.

S panskými «Piroškámi» mám ja nateraz pokoj, ja som sebe vzal na mušku len jednoduché devčiská, ktoré v žiadnom «cviku» neboly, a len podľa svojeho nekunštovného naturálnebo «miavkania» žiadosť vydaju ľudským kocúrom oznamujú.

Teda keď taká, «Anča» alebo «Katuša» nato prišla, že by sa mohla už aj vydať, a pritom sa aj cíti byť ťahaná ku mužským rebrám z ktorých ju Boh stvoril, aby ona to mesto Adamové následkom vyňatia rebra zaplnila; nuž ona túto svoju žiadosť aj musí Adamovi oznámiť, aby on sebe vedel z tých mnohých rebier to jedno vybrať, ktoré by mu najlepšie pasovalo a pristalo, lebo ináč je hneď «dišharmonia» medzi rebrámi.

Nuž ale takáto nezkusená v «cviku» ešte nebola, Anča si to ešte nevie zaviesť, ako by ona mala túto žiadosť svoju a ťahanie ku mužským rebrám oznámiť. — Ona na pána farára a zkusených ľudí nechce počúvať, ktorí jej radili aby najsamprv išla ku svojmu Stvoriteľovi na radu, ktorý jej aj túto žiadosť ku vydaju vlastnou rukou do srdca položil; aby sa teda samého Pána Boha poradila v tichých modlitbách.

Ona ale na rady takéto nedá nič, a ide miesto kostola ku verejným «studnám», ku «bránám» kde sa obyčajne mnoho takých nezkusených mladých «husí» alebo mladých «mačiek» nachodí, aby sa tam medzi sebou dobre vygagotaly a vymiavkaly, aký je ten a ten, ako si bude brať tú, alebo ju samú, a čo nasľuboval a všeličo navyprával a podobné.

A poneváč ony všetky chcú mať medzi sebou tu pri studni aj ľudského «gunára» a pod bránou mládencov «kocúrov», nuž tak začnú medzi sebou gagotat a miavkat so svojím rehotaním, zbytočními smiechy a ešte zbytočnejším svojim vískaním, že ľudskí gunári a mladí ľudskí kocúri zo štvrtého-piateho dvora sa ku vískajúcim naschádzajú.

Na dedinách také vydajné smiechy a oznamné vískanie počuť zase v stodolách, maštalách a povaľoch. V mestách teda preto vidíš okolo verejných studien a pod bránami celé krdele vískajúcich smejúcich sa služiek, tovarišov, odrastlých učňov a lumpov, ktorí potom také fašiangy stvárajú, že nejedneho «haushéra» ide skoro šlak trafiť od hnevu.

Rozumie sa, že zakiaľ takáto večerná modlitba pod bránami týchto ľudí spojená s gymnastikou, s naťahovaním, s pasovaním, trvá, poslucháčom bych odporúčal za

ten čas modliť sa ruženec za svoje hriechy, až by aj oni boli voľakedy čo takého večer pod bránou vystrájali. A keď už takíto večerní nedopieri ľudskí svoju «podforhauzovú» modlitbu večernú skončili, a jeden druhému pošuškali, potom čert, ale aj ich anjelstrážca, teda obadvá si každý do svojej čiernej knihy zapíšu také ich spytovanie svedomia, aby mali dokumentá, keď volakedy prídu pred súd Boží títo forhauzoví alebo studniční, alebo stodoloví mladoženísi.

Pýtáš sa mňa, že čo chcú tie Anče a Katerinky docieliť so svojím rehotaním a vískaním? — Nuž oni s tým oznamujú obecenstvu že stratili už stydlivosť, a že už môžu každému mužskému povedať, že sú už nie bojazlivé nevinné panenky, ale že sú už hotové bárskedy ísť na ruke mužského nielen «ku striebornej kočke» na muziku a na tanec, ale jestli by to jej z tých mnohých vyvolených žiadal a chcel, aj do kostola a pred oltár a pred farára ku sobášu.

Ach, a jaké to potom blahoslavené chvíly, a šťastlivé štedré večierky, keď už potom taká vysortirovaná môže so svojím «milým» a «milý» so svojou najmilejšou večier porozprávať, ktoré rozprávanie sa nijak P. Bohu neľúbí, lebo však vieš, že hriech sa ľúbí nocou prikrívať, a nedopier večier ide na polôvku na ľahkomyseľnú chrobač a muchy.

A čo by ona nedala za to, keď sa tak v nedeľu so svojím vyvoleným, a vyvolený so svojou vyvolenou pri verkli, alebo jestli je na dedine pri «gajdách» z koži «Tarkoš»-a vyhotovených môže vytancovať! Chuďák Tarkoš alebo «bundáš» ešte aj po smrti musí takýchto zamilovaných v krčme so svojím vrčaním zabavovať, ale tak mu treba, lebo keď milý v noci chodil okolo domu, milá vždy zakázala Tarkošovi na milého štekať aby o tom gazda nič nevedel, a Tarkoš mlčal; zato musí teraz v gajdách pri tancoch vyvíjať.

A keď jej milého na vojanskú službu do kasárne povolajú, aké to boľastné lúčenie! Aké to listy, plné vrelej lásky, a večitej vernosti, vrelých slzí, citov a vzdychania!

V jednom riadku je sivá holubička napísané — v druhom srdečko, drahý poklad, a zlatý anjel, v treťom riadku zase: vonavá fijalka a garafia a taká dušička, akej už viac na svete neni, bez ktorej sa ani len žiť nedá na svete, aspoň do budúcich fašiangov len, dokiaľ ešte voňavejšia fijalka a ešte inakší anjel, a väčší anjel teda archanjel sa nenajde a netrafí.

Nuž a tak by bola toto prvá a predbežná čiastka pozemského šťastia!

Včuľ nasleduje ale druhá čiastka! Teda dopusťme, že takátp pri studňách alebo pod forhauzom a v stodolách zapálená pri verkloch alebo pri dajdách oduševnená láska aj naďalej ešte tlie a horí až sa konečne na ruke jeden druhého dovedý do kostola pred oltár a pred farára, že by ich v mene cirkve sosobášil a požehnal im to, čo oni pri studne začali, totižto ich lásku na ktorú sa aj farár dopytuje. (Pokračovanie).

Reč,

ktorú držal min. roku dňa 15-ho oktobra Neitus *Vollay*, rim. kat. učiteľ vo Veľkom Hnilci, Dôstojnému pánu Štefanovi *Missik*, čo 25-ročnému zprávcovi r. kath. fary tamže.

Dôstojný Pán Farár!

Pán Boh prichystal pre Vašu Dôstojnosť veľké potešenie už na tomto svete, ale Vašu Dôstojnosť chcel skôr podrobiť prísnej zkúške skrze časnô —, ktoré zamýšľal dopustiť na Vašu Dôstojnosť. Tak zachádza Boh ešte vždy s najvernejšími služobníky svojími, chce ich zkúšať ako zlato skrze oheň, aby ich čnosť bola o to čistejšia, zrejmejšia a zaslúženejšia časnej a večnej odplaty.

Keď roku 1874-ho bola poslatá Vaša Dôstojnosť na toto miesto, zaujať ho ráčila čo horlivý kňaz a opravdový priateľ svojeho ľudu. Tu ráčila Vaša Dôstojnosť podať príklad svojej vernosti na proti Bohu. Oj, koľko posmechov a krývd musela Vaša Dôstojnosť pretrpeť za to, že ráčila chodiť do chrámu biedneho, aby sa tam klaňala Bohu všemohúcemu. Ale, o koľko viac posmechov musela sniesť za to, že nechcela a nechce svoje presvedčenie opustiť.

Ale, Dôstojnosť Vaša, mala a má toľkú smelosť a údatnosti, že sa mohla a môže všetkým votrelcom na odpor postaviť. Nijako Vašej Dôstojnosti neišlo a neide do hlavy, ani to nemohla pochopiť, že by zlé príklady daly Vašej Dôstojnosti právo ich nasledovať. Preto len vzdychala Vaša Dôstojnosť nad tým všeobecným rušením právo svojho ľudu. Od dobrého predsavzatia neboly Vašu Dôstojnosť v stave odvrátiť ani pochlebné nahovárania spolukrajanov ani posmechy odvrátencov. «To Boh zakázal!» bolo a je Vašou zbraňou, ktorou odrážate útoky činené na Vašu Dôstojnosť.

Na všetky námietky a nahovárania rozpustilcov a ľahkomyselníkov, ktorými Vašu Dôstojnosť chceli odviesť od zásad svojích, mala — vždy tú odpoveď: «Vôla Božia je, aby som sa toho držal!»

Vaša Dôstojnosť nehútala všetečne po príčine: prečo to Boh zakázal? Vaša Dôstojnosť by to bola považovala za rúhanie sa Bohu; bola by sa domnievala, že by tým nútila Boha, aby jej mizernému svojemu stvoreniu, počeť skládal z toho, čo v nekonečnej svojej múdrosti a prozretedelnosti prikázal alebo zakázal. Nech toto Vaše presvedčenie prijal, rozumel a vykládal, kto chcel a jako chcel; nech Vás preto kto nenávidel alebo prenasledoval: Vám je a bol Boh nadovšetko; hlas Boží prevýšil všetky daromné slová. Vaša Dôstojnosť si sväte zaumienila: že jedine Bohu sa ľúbiť, Bohu poslušný byť, len Bohu slúžiť chce v dôvernosti srdca svojho a svoj ľud milovať.

Táto pravda dokázala a dokazuje sa skvele na Vašej Dôstojnosti. Ona bola jedna z tích ktorích osúd odviedol do Veľkého-Hnilca, aby sa väzňom za 25 rokov tu stala. Ale ani toto tak rečeno väzenie nebolo a nie je v stave Vašu Dôstojnosť odvrátiť od toho, aby i tu v tejto ukrytosti neslúžila verne a spravodlive Bohu svojmu. Boh zase Vašu Dôstojnosť tým odmenil, že tak riadil

vec, aby Vaša Dôstojnosť našla milosť u Vysokej Vlády uhorskej; táto poznala potrebu chrámu Božieho tuná, kde na prosbu Vašej Dôstojnosti takí sa i vystaviť nariadil. Hja! prijala Vysoká Vláda Vašu Dôstojnosť medzi horlivých kňazov, obdarila Vašu Dôstojnosť a Vašich ovečiek krásným chrámom Božím. Ku ozdobeniu tohoto chrámu Božieho môžeme ďakovať zase len Vašej Dôstojnosti, bo na prosbu Vašu, Osv. pán biskup spišsky vnútorne ho zariadiť ráčil. V tomto zajatí Vaša Dôstojnosť berie veľký úžitok — a dokázala sa hodnou dôvery svojeho ľudu. Vaša Dôstojnosť to dobrodenie Vysokej Vlády a Osv. pána biskupa spišského, upotrebila nie tak ku svojemu vlasnému dobrému, ako radšej k dobrému svojich sverených ovečiek. Starala sa za tých 25 rokov o tích, ktorí sa nachádzali v kaluži hriechu, chodila, vyhľadávala, navštevovala ich, a rada udeľovala každému z toho, čo sama z milosti Božej obdržala. A poneváč Vaša láska naproti Vaším sverenym ovečkám pochádza z prameňa lásky k Bohu, usilovala sa Vaša Dôstojnosť túto príležitosť k rozmnoženiu cti a slávy Božej; starala sa, ako by odpomôcť biede telesnej, pomáhala biede duševnej.Preto, keď sa Vaša Dôstojnosť zjavila, napomínala všade a všetkých k vernosti naproti Bohu, k zachovávaniu príkazov Božích, k trpezlivosti a k poslušnosti naproti cirkevnej a svetskej vrchnosti. Napomínanie Vašej Dôstojnosti muselo byť o to mocnejšie a vydatnejšie, poneváč bola sama živým príkladom a zrkadlom tichto čností.

Láska Vašej Dôstojnosti neznala žiadných hraníc; ráčila nielen živým, ale i mrtvým svojim spolubratom a sestrám skutky milosrdenstva preukazovať. Mnohí z pomedzi nás zomrelí; buďto následkom roboty, alebo následkom vlastnej biedy. S veľkou ochotou tieto telá zomrelých pochovávala. Skutky milosrdenstva zajali Vašej Dôstojnosti celé srdco natoľko, že ráčila nedbať ani na odporný čas, ani na nebezpečenstvo svojeho vlastného zdravia a života, lebo ráčila tak smýšľať, že telá pre vieru Ježiža Krista svojich ovečiek zaslúžily, aby boly pochované.

(Pokračovanie nasl.)

CHÝRNIK.

Arcikniežа Eugen je chorý. Z Viedne oznamujú, že arcikniežа Eugen ochorel na influencu. Mladý arcikniežа leží, ale jeho stav nedáva podnet k obavám.

Nemecký císar nepojde do Egypta. Z Berlína oznamujú: Nordd. Allg. Ztg. z patričného mesta splnomocnené sú, aby dementovaly chýr o ceste císára Vilhelma do Egyptu.

Plodnosť. V žilinskom farskom chráme oznamoval kňaz na Nový rok, že v uplynulom roku vo farnosti zomrelo 100 ľudí a narodilo sa 204; sobášov bolo 40.

Železničné nešťastie. V minulom roku na nádraží žilinskom železnica zabila dvoch ľudí: jednoho murára, ktorý pracoval na lešení pod mostom, vedúcim ponad cestu žilinsko-budatínsku, a ktorý vystrčil nepozorne hlavu pred samý jachajúci rušeň; druhú ženu, matku, ktorá vrhla sa pred vlak. Taktiež v Kysuckom Novom Meste zabilo jednoho mládenca, sostupujúceho z vagona, keď sa už vlak hýbal, a jednoho chlapa, ktorý tiež neskoro sostupoval v Krasne. Poslednie dve nešťastia neboly by sa musely stať pri bedlivosti patričných a snáď hlavne konduktorov.

Púť do Rímu pešky. Nedávno prišiel k nám do Redakcie jeden v Bpešti bydliací Slovák s tou žiadosťou, aby sme uverejnili v našom časopise úmysel budapeštianských slovenských katolíkov putovať do Rímu pešky. Pútnici by išli z tadiaľto záčiatkom veľkopôstu. I požiadal nás spolu patričný, že by sme mu menoslov tých odovzdali, ktorí by mali vôľu sa pripojiť a svoj úmysel by našej Redakcii oznámili. Tiež vrele by si žiadali pútnici, keď by sa k ním jeden duchovný pripojil. — Myšlienka je to pekná zajímavá, a keď si pomyslíme, že naši Slováci beztak sú zvyklí chodiť po svete cudzom: nuž nevidíme v uskntočnení myšlienky tej žiadnú nemožnosť.

Návrat. Z Illavy nám píšu: Tohoto mesiaca dňa 10. vstúpil do lôna cirkve katolíckej Gabriel Szüle, opustiac vieru kalvínsku. Je obyvateľom Illavským a skladníkom pri železnici. Pri obradoch cirkevných krásnu dojímavú reč držal veľ. p. kaplán Sigmund Rečka, ktorá prenikla srdcia všetkých prítomnych, zvlášte navrativšieho sa a svedkov jeho p. Fr. Šimiček a Jozefa Szkladányiho.

Požiar. Zo Spišskej Belej oznamujú: dňa 4. januára jedna stodola zhorela. Dňa 7. večer znovu jedno za druhým na dvoch miestach bol oheň, i zhorelo deväť ešte dosť plných stodôl. Veľký strach panuje teraz v Belej, lebo ako sa našlo ešte na štyroch miestach bolo podloženo, ale na tých sa chvála Bohu nechytelo.

Nové rakúske päťkorunníky. Vo viedeňskej mincovni teraz zhotovili prvé päťkorunové strieborné peniaze. Nové päťkorunníky sú o niečo väčšie, než terajšie strieborné zlatovky; priemer striebornej zlatky obnáša 29 millimetrov, kdežto päťkorunníka 36 millimetrov. Diametre týchto peniazov teda stoja v takom pomere, ako 5 ku 6. Na jednej strane je profilná podobizeň panovníka s kolopisom: Franc Jos. I. D. G. Imp. Austr. Rex. Boh. Gal. Ill. etc. et Ap. Hung. (Franc Jozef I. z Božej milosti císár rakúsky, kráľ Česka, Haliče, Ilirie atď. a apoštolský kráľ Uhorska.) Na druhej strane znázornená je presne hodnota peniaza a síce tak, že okolo dvojhlavého ríšskeho orla je päť malých štítov a na každom vidno rakúsku císársku korunu, štítiky spojené sú vavrínovým vencom, ktorý takto otáča i dvojhlavého orla. Nad orlom stojí nápis: Quinque coronae. (Päť korún.) Pod orlom v malom poli nachádza sa rok razenia: 1900. a po oboch stranách roku toto skrátené označenie: 5 Cor. Nové päťkorunníky až počiat-

«Nemohla by ste tú retkovku lacnejšie dať?»

kom marca prídu do obehu. Jako budú vyzerať nové uhorské päťkorunníky o tom ešte žiadnej zprávy.

Zemetrasenie na Kavkaze znívočilo 11 obcí, v šiestich neostal ani jeden dom stáť. 900 ľudí prišlo o život, a mnoho je i ranených.

Lacnejšie lieky. Od nového roku sú isté lieky lacnejšie než pred tým. Minister vnútorných záležitosti znížil totiž cenu päťdesiatôsmych liekov, a síce takých, ktoré sa najčastejšie užívajú a proti tomu cenu 27 liekov zriedka predpisovaných povýšil. Cena antipyrínu, antifebrínu snížená je na polovicu. Pri lekárníctve zvieracom snížili cenu 20 liekov a povýšili cenu štrnástich.

Slon a lokomotív. V Malace spozoroval mašinista nákladného vlaku jachajúceho z Taluk-Ansova do Ipcha veľkého slona na prostred železničnej dráhy. Slon sa zúrive postavil oproti lokomotive a mašinista mal s ním celú hodinu práce, kým sa mu podarilo v príhodnom okamihu pustiť vlak plnou parou a odhodiť na stranu obrovské zviera. Pritom dostal sa slon jednou nohou pod kolesá. Poraneného slona neskôr zabili.

Nešťastie v bani. Až teraz dochádza chýr, že dňa 23. decembra udalo sa veľké nešťastie v baniach pri Braznelli v Pensylvánii. Zrútila sa jedna šachta a zasypala mnoho robotníkov, z ktorých 45 vytiahli už mrtvých zpod ssutín šachty. A čo je najsmútnejšie: medzi obeťami katastrofy bolo mnoho uhorských Slovákov a štyria Maďari. Posiaľ známe sú len mená zahynuvších Maďarov: Peter Orosz z Vilmányu (abaujská stol.), Jozef Magyar zo Szűrtéru (ungská stol.), Jozef Bácskay z Bekecsu (zemplínska stol.), a Juraj Kovács z Kerézu (ungská stolica).

Millionári v peštbudínskom Leopoldove. S uvedením korunovej hodnoty do života, značne vzrástol počet millionárov. Na toto nedobre hľadia starí zlatkoví millionári a aby zachránili svoj plutokratický prestiž voči korunovým votrelcom, v «Pesti Hirlape» uverejňujú menoslov dosavádnych «zlatkových» millionárov v Leopoldove. Je ich práve sto; medzi nimi desať Deutschov (5 hatvanských), šesť Schossbergerov, Schwabov a Kohnerov po päť, sedem Schwarcov atď.

Zriedkavý pôrod. V Bocholte vo Westfalsku dvom bratom, Jánovi a Ferdinandovi Bothe v jeden a ten istý deň narodili sa dvojčatá.

***

Upotrebení kávy bôbovej odporúča sa, vždy volajakú fajnejšiu sortu vybrať, ktorá má silnejšiu vôňu, a preto vychodí lacnejšie, a lepšie chutí. Menovite ale rozdiel ceny medzi lacnou a fajnovčou kávou sa umenší, keď kávu obyčajnú miešame s Kathreinerovou malzovou kávou. Táto temer všeobecne známa miešanina kávy dokazuje sa byť znamdnito chutnou, a pre zdravie výborne užitočnou. Kathreinerova Kneipp-káva má skrze extrakt z obyčajnej kávy vôňu, a preto spojuje v sebe prijemnú rozjarujúcu chuť bôbovej kávy prednosti kávy domácej malzovej. Kathreinerova malzová káva nikedy nesmie sa otvorená predávaí, a opravdivá je len v známých Kathreinerových balíkoch, preto máme vždy a všade len takúto žiadať a prijať.

DOPISY.

Zo Žiliny.

Vážený Pán Redaktor!

Žilina ináč mala by sa volať, jako jedna prešporská ulica: «židovňa». Žilina neni z tých najškaredších, ale ani z najpeknejších mestečiek. Máme tu okolo Žiliny dosť kadejakých zamazaných zhnitých kútov, a to sú teda ulice, tojest, jako predmestie, a tak v tom predmestí bývajú rodení Žilinčania. Odtiaľto prídeme hore brehom na jeden dosť pekný priestor, tam je už všetko dláždené kameňom, to je už teda rínok; tam sú okolo rínku aj široke laubi, tak že 7—8 person môže tam špacirovať. Pod tyma laubami sú dosť obstojné sklepy, a nad tymi sklepmi dosť parádne domy, tam už zas sú osadlení páni kadeodkiaľ privandrovaní z vyvoleného národa a to sú zas noví Žilinčania. Z rínku na pravo stojí katolický kostol, z vonku kostola na pravej strane je postavená krásna figura ukrižovaného Pána Ježiša, o ktorom už bolo v «Kresťane» písane, jako židovskí lagani, ináč v katolických gymnásiach študenti doňho kamene hádzali. V týchto dňoch sa tiež tomu prvému podobne stalo, a síce židovskí papľusi sa zas opovážili toho ukrižonaného Spasiteľa celého z blatom zahádzať, a tomu je svedkom istý kresťanský chlapec. Pán priepošt Žilinský, bez všetkeho hnevu nechal Pána Ježiša z blata od maliara očistiť, ale ťľaky po Pánu Ježišovi od blata ešte aj dnes sa nachodia. Maliar bol v tej mienke, Pána Ježiša obnoviť, ale pán priepošt na krátko odsekol, žeby to mnoho koštovalo. Pán priepošt sa o to viac nepostaral, lebo židia môžu robiť, čo sa im páči.

Jak som horespomenul, teda máme tu aj gymnásie, a síce 4 triedy, a vedľa zákona učni sú povinní na urídené hodiny chodiť do školy, a tak teda učni chodia do gymnásie. Kresťanskí učni chodia do jednej triedy, židovskí učni ale do druhej triedy. Nuž prečo-že židovskí učni nechodia do židovskej školy? lež chodia do katolíckej? Jako v každej katolíckej škole sa nachádza ukrižovaný Pán Ježiš Kristus, tak práve aj v tej klasi, kde židovskí učni chodia na vyučovanie, je Kristus Pán na kríži, lebo je škola katolícka a tam Pána Ježiša spotupujú. Jeden deň, keď rabín svojich židovských učňov vyučoval; istý katolický učen, menom Zinger Gustav, vstúpil do dverí a vraví: a či ten Pán Ježiš neni hoden toho, aby ste pred Ním širaky dolu mali? a s tým zatvoril dvere. Rabín sa nad tým tak rozhorčil, že toho chasníka obžaloval u direktora, menom Kropačiho. Hneď pri prítomnosti rabína chlapcovi veľké dve zauchá vypálil, a v nasledujúcu nedeľu mu dal zas pri prítomnosti toho krivonosého rabína na starú paňu virgas vytiahnúť, a ešte k tomu ho aj zavrel. Matka toho chlapca sa nad

tým veľmi pohoršila, rozhnevaná išla na dohovárku k tomu direktorovi, či ten chlapec za to bol toho trestu zaslúžený? Direktor na krátko jej odpovedal: dám ho na tri dni zavreť. Matka išla na ponos pánu priepoštovi, tam ale nič nedokázala, odtiaľ išla k pánu kaplánovi Gálimu, ten jej dal tú odpoveď, že židom sa musí dať recht, potom išla do katolíckeho krúhu v tej nádeji, že tam najde druhého pána kaplána Kardoša, toho ale tam nebolo; odtiaľ išla k pánu slúžnemu, pán slúžny všetko vypočúval a hlavu si nad tým pokrútil a hovoril: no však ja toho direktora vyškamrem. No teda už je všetko s tým v poriadku, už je Francek vygezovaný! «Zomrel Matej kráľ, zomrela aj s ním všetka pravda!

Zostávam z hlbokou úctou. *J. Ž.*

***

Krakovany.

Veľactený Pán Redaktor!

V čísle «Ľudových Novín» so dňa 27. dec. m. r. bol z Krakovian dopis uverejnený, ktorý o mne pravde sa protiviace veci obsahoval. Dopis ten mňa prinútil k tomu, abych pred našími cteními občanmi, jako aj pred tými, ktorí noviny tieto čítajú, nie len že sa ospravedlnil, ale abych záležitosť otáznu v jej čistej pravde osvietil a uverejnil. S ohľadu toho prosím veľacteného pána Redaktora, že by môj dopis v «Kresťane» uverejniť a v ňom miestečka mu dopriať ráčil.

Dopisovateľ zaslaných riadkov do «Ľudových Novín» pod menom «úprimný» píše, že ja od mojich štyroch obcí žiadam aby platili podnotára, potom že chcem mať k službám mojim hajtmana, ďalej že som prijal úrad civílno-farársky v ohľade manželstva, a že zastávam aj službu komissársku nad hradskými cestámi.

Z riadkov dopisovateľa «úprimného« uzavieram, že v záležitostiach obecnej administrácie neni uvedomený a nemá vedomosť o tom, jaká porada sa na válnom shromaždení dňa 16-ho decembra r. 1890. v Krakovanoch so stránky obecného výboru Krakovanského, Ostrovského, Stražovského a Trebatického vydržiavala, lebo prítomný na tej porade byť nemôhol, a preto takú hlúposť uverejnil. Následkom toho múdreho dopisu cítim sa byť prinúteným «úprimnému» jako aj všetkým tým, ktorých sa vec týka cestou verejnosti na vedomie dať, že v r. 1891. v Krakovanoch už raz podnotárska stanica zriadená bola. Keď ale v tom čase podnotár okresným notárom sa stal a jednohlasne vyvolený bol, zostala podnotárska stanica uprázdnená, klorá na žiadosť občanov a vyvoleného notára skrz hlavného slúžneho neosadená ostala. Vrchnosť vidiac nútnu potrebu, že na 3000 duší počitujúcom, zo štyroch obcí pochádzajúcom notárskom okrese behom niekoľko rokov sa na toľko úradnej práce nashromaždilo a pribudlo, že notár samotný nenie dostatočný úradným povinnosťám a požiadávkam zadosť urobiť, a ohľadom na mnohé štátne povinnosti navrhla, aby sa na novo podnotárska stanica zriadila a do života uvedená bola, a aby kvalifikovaného notárskeho pomocníka štát platil, jako to na mnohých miestach a väčších notáriatoch už od dávna zavedené a ustanovené je, tak že obce žiadnej starosti a farchy nesnášaju. Teda to necieli k tomu, aby sa na obce nové farchy uvaľovali, ale aby ten štátny funkcionár od štátu platený bol, a takýmto spôsobom obce od vydržovania pomocného notára oslobodené boly.

Pre mnoho práce duchovnej má pán farár kaplána, a hlavný učiteľ má pomocného učiteľa ku pomoci. Pre veľký nával práce len notár by mal zostať bez pomoce? ktorá je pri tomto tak veľmi háklivom úrade tak potrebná! Aj o tom je každý rozvažitý človek presvedčený, že každý notár je povinný pod ztratou svojho úradu štátne matriky v poriadku viesť, čo predpokladám, že posaváď dopisovateľ «úprimný» nevedel, alebo vedeť nechce.

Myšlienka «úprimného», že bych bol komissárom nad hradskými cestami, zasluhuje byť nepovšimnutia hodná, lebo o tom naší ct. občania majú vedomosť, že som tým neni, a kebych tým komissárom bol, snáď by sa «úprimnému» už bolo ušlo v spoločnosti kamenolamačov (cigáňov) tiež účasť brať, čo by jemu snáď lepšie prístalo, nežli svetu sa honosiť, že rozumie hlúposti do novín písať.

Čo sa týka tých mnohých rozličných povinností, čo jeden každý notár naložené a nariadené má, nechcem o tom slová šíriť, lebo to aj tak každému občanovi známé je, len múdrákovi «úprimnému», ktorý dajaké zkúsenosti sveta kde-tu pozbieral, pozdávajú sa byť nepochopitedelné.

V záležitosti hajtmanskej služby, ktorú dopisovateľ «úprimný» spomína, keď už natoľko zkusenosti nadobudnul, až sa cíty byť k tej službe schopný a nemá inej roboti, jako do úradu iných zo svoju hlúposťou sa miešať, — môže sa prihlásiť.

Tento hajtman má byť miesto štyroch pomocníkov do štyroch obcí doručiteľom rozličných, od vrchnosti došlých písem, tak aj policajných vecí; udržovateľom a bedliteľom poriadku, a musel by ustavične vždy pri ruke predstavenstva byť s platom obstojným, ktorý plat z dosavádného platu štyroch pomocníkov snáď vystane, lebo čo jednotlivý takrečený kisbíri za 16 zlatých ročitého platu vykonávaju, pre zanedbanie svojích prác nemôžu byť ustavične na pohotove pri svojich predstavených. Taký obecný hajtman, ktorý s jeho povinnosťami obznámený a poučený bude, môže stále terajšie obecné služby konať a spolu aj službu policajnú, ktorú nový trestný zákon od nového roku obciam naridzuje. Môže sa stať, že keďby «úprimný» v krčme hlbšie do pohárka nakukal a sa omámil a rozum svoj uražujúcimi rečiami prejavoval, že by taký hajtman nie za chrbátom — jako o mne píše — ale na chrbte jemu zabubnoval.

Myslím že naší ctení občania budú mať v dobrej pamäti nemilú udalosť P . . . . na. Keď by bol už v tom čase podobný hajtman býval do služby uvedený, snáď by sa tá tak nemilá udalosť — pre ktorú niektoré familie sú zronené — nebola stala. Ku závierke mojho dopisu ešte toto: Či bude podnotár alebo nebude, to nezávisí ani od dajakého šustríka, alebo šatkára, ale dľa zákona o zpravovanie obcí čl. XXII. §, 67. z roku 1886. podžu-

pan nud týmto rozhoduje, ktorému zákon k tomu právo dáva. Keď žiadnej štátnej pomoce nebude, žiadnu farchu na obce uvrhnúť nedám, o čom sú naší ctení občania myslím i tak presvedčení.

«Úprimnému» ale dávam tú radu pre budúcnosť, aby to, čo ho nepáli nehasil, lebo sa popáli.

Zostávam s obzvláštnou úctou a poručám sa aj na ďalej do priazne našich občanov.

Béla Syllaba,
okolný notár.

Poznámka Redakcie: Neboli by sme dopis tento uverejnili preto, že je priostro písaný, a pochádza od úradníka, ktorý z povinnosti musí byť liberálom. Ale zase myslíme, že treba je, aby sme pravdomilovnými boli, a dôkazy aj s druhej strany nezamlčali. Dopisovateľ je známy ináč, jako priateľ úprimný ľudu, nuž aj dopis tento dokazuje, že si dá na osobnej česti záležať, kdežto diví liberáli sa o také dačo ani najmenej nestarajú.

***

Longs-champs.

Dôstojný Pán Redaktor!

Príjmite vlastenecké pozdravenie našich francúzských Slovákov! Náš priemyseľ slovenský je vo francúzsku už obľúbený, ale aj nás Slovákov Francúzi radi vidia, lebo vraj Slovák nemá toľko civilizovaných požiadávok — ktoré požiadávky švagor Zaosek menuje «lumpáctvom.» Po celom Francúzsku, teda aj v našom departemente «Vrtižerlés»-e je samá radosť, lebo vraj majú omilostiť všetkých tých veľkých francúzských hazafíkov, ktorí toľkú haňbu, škodu, zločiny a škandále štátné postvárali. U nás sú veľmi milostivý páni pre veľkých a výtečných mužov ktorých v iných časoch by snáď pod gilotynu boli citovali, aby im ako moriakom hlavy poodsekávali. Sv. Ladislav kráľ Uhorský bol celkom iného náhľadu, nežli sú presidenti republík, on by bol bez všetkej komedie takýchto hazafíkov francúzských jednoducho dal na topole povešať, alebo každemu aspoň s tupým nožom nos odrezať.

Vo Francúzsku sebe ale takých ľudí zachovajú aj na ďalej, lebo úfaju, že oni ešte užitočnejší môžu byť štátu, nežli dovčuľku boli.

U nás v Uhorsku keď niektorí z lepšej sorty hazafíkov niečo takého postvára, nad čím si aj vo Viedni páni hlavou potriasú, že to predsa tak nemalo byť, vtedy doktori takého hneď za blázna vymenujú, až len taký hazafík ich mienku a vymenovanie nepredbehne a zo štvrtého poschodia von oknom na kamene nevyskočí, alebo predbežne sebe guľku cez slychy alebo cez srdcie neprepáli, a tak sa potom výteční mužovia tratia, ktorí by mohli byť užitočními, keď aj nie štátným kassám, ale aspoň pri voľbách ablegátskych ako presesi. Prečo že takých mužov za bláznov držať? a im akesi «progresivné paralysise,» t. j., akesi pokračujúci šľak do modzgov nadišputovať, čo potom aj sami na posledy uveria, že ozaj akýsi pokrok dostali do modzgov a spravia voľačo takého bláznivého, že jedno zlé a špatné s druhým zlým pošpatia a ako Francúz hovorí: »z pánoviny vyskočia do žeravého uhlia.» Keď pána farára zo skalitého pre akúsi kázeň zatvorili, žiadnemu nepadlo na um, či on tiež tej «progresyvky» nemá, ale ho veru len jednoducho zatvorili, aby sa vraj tam lepšie naučel tú kázeň.

— Pri bagateľných večiach sa táto «prednejšia» nemoc «pokročilého šľaku» neobjavuje, ona sa len väčších mužov lapá, my ale menší ľudia ďakujeme Pánu Bohu, že nás v hneve svojom nenavštivuje túto «prednejšou nemocou.»

Redaktor francúzských ľudových noviniek «Peupe Christiane» mosüe žabatiö sa veľmi začudoval nad naším úvodným článkom, v ktorom ste sa vyžaloval, že novinky «Kresťan» mnohí sebe dávajú doniesť, a že platiť nechcú, a sú niektorí od troch rokov dlžní! že či tí ľudia chodievajú ku sv. spovedi? lebo dlhy neplatiť, patrí do siedmeho paragrafu príkazu Božieho «nepokradneš». Veď vraj vydávanie takých noviniek koštuje viac tisícov zlatých, papier, farba, mašiny, liate písmeny, pošta, personál, redaktor, sadzač, redakcia, to všetko musí mať svoj plat a chlieb, všetko sa musí s hotovým kúpiť, platiť, kde že sa to vezme, keď sa neplatí? (Každý týždeň platí sa tlačiarni 160 zl.; a sobralo sa predplatkov v minuly rok ani 4000 zl.)

Medzi štyri do neba volajúce hriechy patrí aj ten: «robotníkom a nájomníkom zaslúženú mzdu a plat utrhovať a podržovať.»

No náš ľud francúzsky je z tohoto ohľadu svedomitejší, statočnejší, má charakter aj dá naň mnoho, on hovorí: náš «gloár», t. j. sláva národa také nedopustí, aby sme dlhy neplatili! ak kto zanedbáva tú povinnosť, hneď dostane: «postaldemandant solutions» — my v Uhrách to voláme: «póstai fizetési meghagyás» to jest «naloženie poštové platenia» a zaplatia to hneď, lebo sa boja žaloby a útrat.

No veru Slová náš si z dlhov málo čo robí! ale veru Pán Boh si z toho mnoho robi, on do neba dlžníkov a dlhy nijak neprijme, bársby kto aj storázi putoval na Kalváriu do Poľska, lebo spravedlivosť treba najprv uspokojiť a vykontentovať.

Pán Redaktor noviniek «Peuple Christians» Hileire Žabatüé Vás pekne pozdravuje, aj čitateľov «Kresťana,» ale len tých čo platia, alebo sa aspoň chystajú zaplatiť. Sestra naša Hanka včuľ už «Žanuleta» je v morských kúpeľoch v Biaritze, dostala «Heim wech», žiaľ za rodiskom «za našou villou ku chudobe». Ku sosilneniu nervov poslal ju tam lekár, Dr. Besenstil. S Bohom

mosüe Lujz Crajfus,
grand fabrikants et Comp. Zaosek.

***

Sv. Benedik.

Vážený Pane!

Srdečne vás vítam v mene naších ľudákov, vo venci naších vodcov ľudových, ktorých heslom je: «za Boha, kráľa a za vlasť.» Píšem ľudákom, lebo liberál u nás je biela vrana, okrem dvoch sme všetci neohrožení ľudáci. (Tak sa patrí: nech vás Boh živí!)

Z chýru sme očuli aj o tom oparenom, ale do nášho mestečka nechodí ani 1 číslo.

My pred pár rokami sme dostali za pána farára mladého, ducha silného pána a ľudáka neohroženého v osobe dr. Kolomana Haiczl, ktorý len pre dobro naše

žije a mrie. Založili sme si úverkový spolok čisto kresťansko-katolický, lebo u nás neni ani luterána ani kalvína, ktorý spolok je trnom v očiach, to sa samo sebou orzumie, len naším nepriaznivcom.

Lebo do toho neni pripustení žid a krčmár. Každú nedeľu ťažko čakám číslo nášho «Kresťana» od jeho vychodenia, ani jedno číslo som nezameškal prečítať.

Ale tie dopisy milostivý Bože! veru až na zaplakanie, len bieda, ponos, psota, až do žiaľu človekovy, jako ten náš milý robotný ľud hynie. Ale priatelia mojí, ruku na srdce! a povedzme si pravdu: kto je toho príčinou? Ľahká hádka. Nikto iný, jako my sami!

Aj my tu máme sklepárov a krčmárov židov, ale že by naše majetky odpredávali alebo voľajakí boháči boli, alebo — jako som žiaľ Bohu viac ráz očul — nás, alebo našu vieru opľúvali, to nie, lebo taký by u nás ani len neprenocoval.

Musíme ale mierni byť vo všetkom, žiadnu nepotrebnú vec nekupovať, a krajciar ku krajciaru odkladať na taký čas, keď už voľajaké buď nešťastie alebo starosť príde, že by hneď nemusel človek do hrtana úžerníkovi bežať. Každého kresťana-katolíka nech je heslo:

«Modli sa a pracuj!» a čo zarobíš zavaruj! Toto som len jako ešte mladý človek podľa mojej mienky navrhol, jestli to ct. čitatelia po prvý raz príjmu, a pán Redaktor za dohre uzná na budúce niečo iné.

Jozef Šemniczer.

***

Piešťany.

Veľactený Pán Redaktor!

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Bárs neodbieram Váš časopis milého «Kresťana», ale predsa neomýlne skoro každé číslo prečítam, ale zriedka kedy tu čítam niečo od nás z mestečka Piešťan. Vidieť z toho, jako by všetko u nás spalo, alebo jako by u nás nebolo k dostaniu papiera, tinti a pero.

Ja ale na mnohé ponúkanie druhých, a mojeho svedomia chytám pero do ruky a chcem tu niečo zdeliť milým čitateľom «Kresťana».

Nepíšem tu nič nového, ale čo sa týka našej občianskej vrchnosti a jej jednania, rád by som ich pochválil, že sú všade jako kresťania, ale potom bych bol cigáňom. Ale radšej poviem len pravdu, že naša občianská vrchnosť pozostáva z väčšej čiastky z liberálov a námestníkov Judáša, a tak neni div, že ich nemám za čo chváliť, lebo však to vieme, jakí sú liberáli, oni jednajú len o seba, aby mohli kde-tu vylízať mastný hrniec, a takýchto hrncov oni dosť povylizujú bez toho, aby ím prišlo na pamäť, že tým nielen seba ale aj nás všetkých dovedú židom za otrokov.

Bolo to aj včuľ vidieť u nás na konci minúleho roku pri občianských voľbách, jako hrnúli len za tými malými hrnci, ba za liter páleného hlasovali na židov; no už by viac nebolo treba, len židov posadiť na stolice v obecnom dome, a potom môžeme byť istý, že nám navalia to otrocké jarmo na krk, jako oni voľakedy niesli v Egypte, a za takéto blaho najviac liberáli účinkujú.

No ale predsa máme aj z ľudovej stránky výbor, poctivých a statočných mužov, ktorí jednajú po kresťanský, ale predsa na ktorú stránku väčšia časť ťahá, tí aj utiahnú.

Čítal som v jednom čísle «Kresťana», že židia majú to za cieľ, aby len mohli kresťanstvo zničiť, o to sa usilujú velice u nás židia, jakým spôsobom by sa im to podarilo, ale oni to dobre vedia, jako vystavili si už u nás dve pálenice a šenkov židovských to máme v každej ulici viac jako jeden, a veru sa im to aj darí; majú vždy robotu čo len furt nalievaju našému ľudu a píšu dlhy do knihy, a tak zachádzajú s nimi dobre, zakiaľ majú na čo dať intabulovať, a keď už majetok viac nestačí, urobia si poriadok a veľmi ľahký. Gazda rolník spravý zo židom handel, za pálené dá mu svoje role a porád stane k nemu za bíreša, za otroka, a takýchto pádov sa u nás už veľa stalo a stávajú sa až podnes. Gazda uvedie seba a svoju rodinu na mizinu a naposledy ani pod strechou neumre, ale vonku musí od zimy zahynúť, a tak sa vyplní to príslovie, že jaký život, taká smrť. A čo je príčinou tohoto nešťastia milý čitateľu? jako tá hnusná čertovica, to smradľavé židovské pálenisko!

Prosím ctenú a slávnu Redakciu, jestli bude tento dopis súci, nech mi dajú odpoveď, a napozatým chcem ešte voľačo písať. S Bohom *D. J.*

***

Lom.

Slavná Redakcia!

Ráčte prosím tento moj krátky dopis v «Kresťane» uverejniť; myslím, že nebude na darmo, poslúži cteným čitateľom «Kresťana» ku vážnemu o ňom rozjímaniu.

Kríž a žid. Hovorí sa, že sa vraj žid kríža bojí, už sv. Pavel apoštol bol napísal: «že je kríž židom pohoršenie.» Avšak za naších časov, zvlášte v našej Austro-Maďarskej ríši neni tomu tak. U nás židovi neni kríž pohoršením, ani sa žid kríža nebojí, to sa však samo sebou rozumie že — zlatého kríža. Že je tomu tak, to nám nevyvratne dosvedčuje nasledujúca nedávna udalosť.

Minulého roku 11. dec. prijatý bol od Jeho Veličenstva kráľa Františka Jozefa I. židovský rabín z Prahy dr. Kisch, aby sa mu poďakoval za udelenia mu zlatého kríža s korunou. Rabín pred audienciou udelil cisárovi pánu židovské požehnania a tak ďakoval za svoje vyznačenie. Cisár odpovedal: «Veľmi rád som Vás vyznačil, lebo znám Vašu loyalitu a Vaše zásluhy, menovite o pražskú posádku.» A ďalej pravil cisár k rabínovi: «Ano vaší súverci (židia) majú veľmi ťažké časy, ale už nastalo polepšenie.» Rabín Kisch sa žaloval. «Nastaly nám skutočne zlé časy Veličenstvo!» Cisár pán odpovedal: «Som velice roztrpčený tymi surovostiami.» Cisár pán dal svolenia, aby táto rozmluva mohla byť verejnoti sdelená. Činíme tak stručne bez poznámok — bo nám censúra zaviera ústa — k poznámke. (Viď Selské Hlasy v Brne, dňa 1. jan. 1900., č. 1.)

Ondrej Rojko,
vyslúžilý farár.

Spisy redakcie zaslané.

— **Knižnica zábavného a užitočného čítania,** vydáva Ján Bežo. Sošit 28. Xaviera de Maistrea Mladá Sibirianka, preložil a spracoval Juraj Nerád. Cena 24 hal. K dostaniu u vydavateľa v Senici (nitr. stol.). Je to poučnomravná a veľmi zajímavá rozprávka o jednej skutočnej udalosti.

— **Vianočná Pastierska hra** s maďarského preložil a prepracoval Baltazár Morávek, kaplán. V Trnave tlačou a nákladom Adolfa Horovitz-a. Cena 24 halierov

Nielen pre usporiadanie prednášky, ale aj ako samostatné čítanie sa musí vrele odporúčať.

— **Zábavné a poučné knižky.** 1. Tvrdohlavá mladucha a iné články. Turčianský Sv. Martin. Cena 20 hl. K dostaniu u knihtlačiarsko-účastinárského spolku v T. Sv. Martine.

Knižočku túto sme pozorne prečítali a našli sme iba yamé znamenité poučné články, ako na pr.: Saďme ovocné stromy! Preč s pálenkou! Čistota — pol zdravia, atď., z ktorých časom aj v Kresťane dačo na ukážku suverejníme. Je knižočka aj obrázkami ozdobená a ob náša 160 strán, teda je na podiv lacná. A niet v nej docela žiadných politických cieľov; výlučne len poučiť chce ľud v tých otázkach, ktoré vedieť sú mu najsúrnejšou potrebou. Kto si ju pre seba alebo aj pre známych obstará, neobanuje!

— **Katolické Hlasy,** vydáva Fr. Richard Osvald, číslo VII. Kto je Ježiš Kristus? Spísal Fr. V. Sasinek. Dostať u Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge o. p. Bélabánya, Hont m.). Cena 10 výtiskov 60 hal.

Všetky nábožné spolky maly by si toto dielo pre každého úda obstarať.

— **Noviny Malých,** s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 1. Dostať v knihtlačiarni Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Sú to novinky pekné, písané pre dobré dietky a tak, aby to aj dietky školské rozumeli. Ku povzbudeniu usilovnosti žiakov a žiačiek niet lepšieho prostriedku, ako takého novinky. Aj rodičia budú mať s nich radosť. Tieto Novlnky by mohli spolky pekne odpredávať.

— **Levná illustrovaná knihovňa,** v predplatení ročne 18 sväzkov, 7 korún 60 hal.

— **Potopa,** veľký historický roman sväzok 3. Napísal: A. Sienkiervicz, preložil: J. J. Langner. Nakladateľstvo Ed. Beauforta v Praze.

— **Ľudové Noviny,** pre kresťanský slovenský ľud, ročník III. č. 26. Turčian. Sv. Martin. Predplatná cena na celý rok 4 koruny.

Bojujú za zásady ľudovej strany, v smysle vlastenecko-kresťanskom.

— **Národnie Noviny,** ročník XXVI., č. 5. v T. Sv. Martine. Predplatná cena na rok 24 koruny.

Tieto opposicionálne noviny vychodia týždenne 3 razy.

— **Slovenské Noviny,** ročník XV., č. 5. v Budapešti.

Toto sú liberálne noviny.

— **Wieniecz Polski,** roč. XXV. nr. 25. Redakcya Wiencza P. w Cieszynie. Kosztuje rocznie 1 zlr. 25 ct.

— **Pszczólka,** pismo chrzescijańsko ludowe dla pracujacych. Rok XXV. nr. 25. Redakcya Pszczolki w Cieszynie. Kosztuje roczníe 1 zlr. 25 ct.

— **Selské Hlasy,** časopis venovaný potrebám našého rolníctva a ľudu výrobního: Redakce a administrace nachází se v Ostrove. Ročník II., č. 24.

— **Mír,** v Kromeríži, roč. XI. č. 4. Vychází každý pátek.

— **Čas,** neodvyslý týždenník. venovaný záujmom slovenského národa v Amerike, Cleveland, Ohio. Ročník II. č. 20.

— **Hospodárske Noviny,** časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národnie hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník I. č. 11. v Turčianskom Sv. Martine.

V dnešných časoch, kde vo všetkom veľké pokroky badáme, aj hospodárstvo prinútené je použiť všetky výhody nového veku, preto, kto chce s lepším prospechom hospodáriť, musí rozmýšľať a kunštovať, a v tom najlepším radcom jeho budú Hospodárske Noviny.

Odkazy redakcie.

J. B. v Chinoranoch. Vašu žiadosť sdelili sme vydavateľstvu, a ona žiadosti tej vyhovie. Vítame vás srdečne! Buďte dôsledny a pracujte v kruhu svojom. Keby každý náš predplatiteľ usiloval sa aspoň jedneho nového predplatiteľa získať, potom by sa nás aj neprajníci o mnoho viac báli. — **Fr. K. v D. L.** Tešíme sa, že ste nám porozumel. Kde má ľud takých vodcov vo svojich duchovných, tam naše zásady najdú doista znamenite pripravenú pôdu. — **Ján Motička v Amerike.** Do Ameriky stojá naše noviny riadne 4 zl. t. j. 8 korún, ale sa pošlú daktorým aj za 3 zl. 60 kr. t. j. za 7 kor. 20 hal. Na sľub, že nám najdete i druhých predplatiteľov budeme si rátať. — **A. Rojko,** Pán Boh zaplať! — **J. Janík.** Prosíme vás, my vďačne uznáme, že máte úplnu pravdu, ale uverejnenie takých osobných vecí by neosožilo naším snahám. Ráčte sa uspokojiť a nám prepáčiť. V iných otázkach aj ostrejšie písané veci vďačne uverejníme. — **J. Chorľavý.** Koľko môžeme, vždy uverejníme z vaších vzácnych článkov, a všetky skladáme snáď pre chudobnejšie časy; veď sa nám oni vždy sídu. — **A. Csernyák v Illave.** Za zprávu ďakujeme. Dobre sa nám síde do chýrnika. Také veci sú naším ct. čitateľom vždy vzácne. — **J. H. v Hörsching.** Že vy, ačkoľvek ani čítať ani písať neznáte, predsa chcete byť naším predlatiteľom a dávate si noviny od iných prečítať, zato príjmite naše obdivovanie horlivosti vašej kresťanskej. — **Ján Bahno Schwarzach Vorazlberg.** Čo sa týče zmeniek, čili vekslov, tie keď sa budú obnovovať majú sa na koruny prepísať, oblig. sú platné.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnibľadosti, migréne klopaniu srdca, boleniu hlavy. opilepsii, závratu a iných chorobách nervov, vosti, hučaniu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boleniu zubov, I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetičná hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebúvať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utcza 19 M. sz.

Moje srdco také a tvoje je jaké?

Druhé vydanie. Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREŇ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolick ho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

«Sohr Sväto-Antonská» fabrika na strieborno-oceľové kosy, ktorej jediný a výhradný rozsieľateľ a predavateľ je

PÁN JOSEF SOHR

v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto **úplne spoľahlivú** dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť **darmo a vyplatene** zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednateľov shromažďovať. — **Shromažditeľom výhody!** — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠŤAN-a

prijíma.

Založená 1735. ✶ **Telefon 395.**

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatičným chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Učinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natreni. Nesčíselné vďakočinenie to dokazájú. Cena flaše **2** koruny, cena flaše na próbu **1** koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výťah z kolociera s vápnom fosforového kysliku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a sosilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnuti atď. Veľa vďakočineni potvrďuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky **2** koruny, flašky na próbu **1** koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne velmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšiej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka **42** halierov, šesť škatuliek **2** koruny, **10** halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekárni, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujme sa falšovaných a napodobňovaných falošných veci.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslanim summy (i s pričinenim 32 halierov na balikovanie a poštove útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

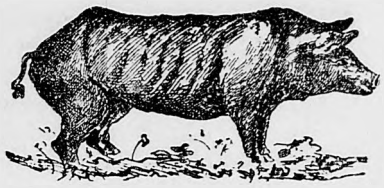

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti dúlu svíň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorob zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisic ďakujúcich listov a osvedčeni svedči. Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilove baliky franco posiela

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch križov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý uš premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom povodné dokumentá svedčia Pri riadnom uživani povyháňa akekolvek neduhy kosti, organismus nápadne posilnuje, a týmto sposobom jeho prirodzená vlastnosť je ž e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

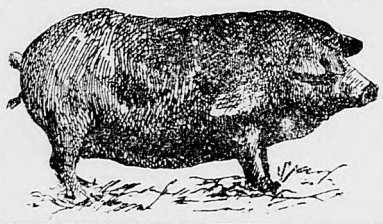

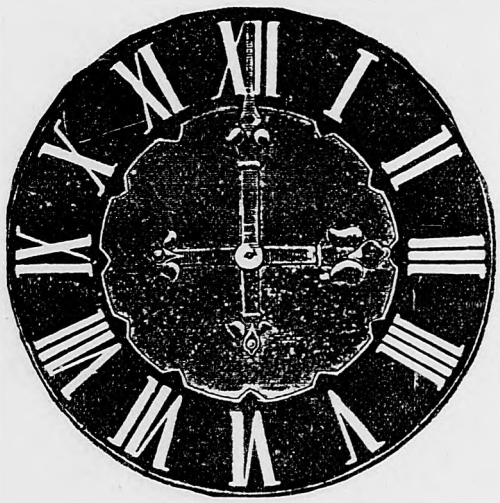

Mám česť v známosť doniesť,

že väžové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najdalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto väžové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten ístý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových väžových hodín aj akékolvek naprávanie za lavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/*a*.